

Jurgis VIŠČAKAS

Fizikos ir matematikos mokslų daktaras, profesorius, puslaidininkų fotolaidumo tyrimų Lietuvoje pradininkas.

Gimė 1927 m. balandžio 18 d. Vilniuje. Mirė 1990 m. rugpjūčio 13 d. Vilniuje, palaidotas Vilniaus Antakalnio kapinėse.

1941–1944 m. mokėsi Vilniaus 1-oje gimnazijoje, 1944–1946 m. – Vilniaus suaugusiųjų gimnazijoje. 1945–1946 m. – Vilniaus universiteto (VU) Fizikos ir matematikos fakulteto laisvasis klausytojas, išlaikė pirmo kurso egzaminus ir 1946 m. įstojo į antrą kursą. 1946–1950 m. dirbo VU vyr. laborantu. 1950 m. baigė VU ir 1950–1977 m. jame dirbo: 1950–1951 m. Bendrosios fizikos katedros asistentu, 1951–1960 m. – Eksperimentinės fizikos katedros vyresniuoju dėstytoju. 1959 m. apgynė fizikos ir matematikos mokslų kandidato disertaciją (vadovas Povilas Brazdžiūnas). 1960–1965 m. ir 1968–1977 m. – VU Puslaidininkų fizikos katedros vedėjas, nuo 1963 m. – docentas, 1970 m. – profesorius. 1964–1965 m. – VU Fizikos ir matematikos fakulteto bei Fizikos fakulteto (suformuotas 1965 m.) dekanas. 1965–1966 m. stažavo Prahos universitete. 1968 m. Baltarusijos universitete apgynė fizikos ir matematikos mokslų daktaro disertaciją.

1972 m. išrinktas Lietuvos mokslų akademijos nariu korespondentu, 1976 m. – tikruoju nariu (akademiku). 1977–1985 m. – Fizikos instituto direktorius, nuo 1979 m. – ir lazerinės optoelektronikos skyriaus vedėjas. Skaitė paskaitas Berlyno, Magdeburgo (VDR), Prahos (Čekoslovakija), Krokuvos, Lodzės (Lenkija) aukštosiose mokyklose. Nuo 1965 m. – „Lietuvos fizikos rinkinio“ redaktorių kolegijos narys. 1972 m. išrinktas Lietuvos fizikų draugijos tarybos nariu. Nuo 1975 m. – Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos mokslinis konsultantas.

Puslaidininkų fotolaidumo tyrimų Lietuvoje pradininkas, vienas naujų lazerių kūrimo ir naudojimo moksle ir technikoje iniciatorių. Ištyrė ir paaiškino kadmio selenido ir seleno fotoelektrines, optines ir elektrines savybes. Nustatė laisvųjų krūvininkų Hallo judrumo priklausomybę nuo šviesos intensyvumo, spektrinį pasiskirstymą, judrumo įtaką termostimuliuotoms srovėms, fotolaidumo kinetikai. Ištyrė nematomojo elektrografinio vaizdo susidarymą ir sukūrė jo modelį. Išrado keletą daugiakanalių fotoelektrinių daviklių, lazerinių įrenginių ir būdą daugiaspalviams kietojo kūno lazeriams kurti.

Paskelbė daugiau kaip 450 mokslinių straipsnių, 23 išradimai. Parašė mokomąją knygą „Elektronų statistika ir šuoliai puslaidininkuose“ (su Juozu Vidmančiu Vaitkumi, 1976). 1970 m. apdovanotas LSSR valstybine premija.

Parengė

LMA Matematikos, fizikos ir chemijos
mokslų skyriaus mokslinė sekretorė
Silva Aukštinaitytė

Naudoti šaltiniai:

1. In memoriam: Jurgis Viščakas // [Fizikų žinios](#), 3, Nr. 1992.
2. Jurgis Viščakas: literatūros rodyklė (sud. A. Ališauskienė, N. Šaduikienė). – Vilnius: LMA biblioteka, 1997.
3. Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro (MELC) „Visuotinė lietuvių enciklopedija“ elektroninė versija:
<https://www.vle.lt/Straipsnis/Jurgis-Viscakas-108319>

Nuotrauka iš Visuotinė lietuvių enciklopedijos